Vi har en bunden opgave

Af Julie Hoff Sørensen

"Læsekrise. Autoritetskrise. Fordybelseskrise. Inklusionskrise. Lærerfaglighedskrise. Skærmkrise… Kært barn har mange navne."

Sådan startede skolebibliotekar og faglig næstformand i Landsforeningen Skole & Bøger, Ida Kongsø, et indlæg på LinkedIn oven på offentliggørelsen af PISA-resultaterne for 2025. Eller i virkeligheden var det måske mere oven på reaktionerne på offentliggørelsen. For dem har der været mange af.

Men det katastrofale tab af læsefærdigheder, som PISA-undersøgelsen viser, har ikke kun én årsag, og det er for letkøbt at tro, at der er én løsning. Det er Idas pointe i opslaget.

En politisk kampplads

Folkeskolen har længe – måske altid – været en politisk kampplads. Alle har en holdning. Det er naturligt nok, for vi har alle et forhold til folkeskolen, som jo *er* folkets skole og dermed samfundets rygrad.

Derfor er der også mange om buddet, når synderen til den bekymrende udvikling i børns læsefærdigheder skal identificeres: enten er det skærmene, Aula, forældrene eller lærernes faglighed, den er gal med.

Problemet er bare, at mens vi skændes om, hvem fingeren skal pege på, taber vi 29% af vores børn på gulvet. Det kan vi ikke være bekendt. Og vi har heller ikke råd til det som samfund.

Blot et par uger efter PISA-rapporten kom resultatet af dette års afgangsprøver. På landsplan var det 10,5 % af 9. klasseeleverne, der ikke bestod hverken dansk eller matematik.

Tallet dækker over en alarmerende spredning mellem kommuner (og skoler), for det er de børn, der i forvejen har fået den sværeste start på livet, som i største grad bliver efterladt på perronen.

At bestå dansk og matematik er fundamentet for at komme ind på en ungdomsuddannelse og kunne begå sig i voksenlivet. Hele præmissen for folkeskolen er at skabe lige muligheder for vores børn, herunder særligt at løfte de svageste elever.

Det er selve samfundskontrakten, som er udfordret.

Skolebiblioteker er en del af løsningen

I Landsforeningen Skole & Bøger har vi i over et århundrede arbejdet for stærke skolebiblioteker, fordi vi ved, at adgangen til bøger, gode læsemiljøer og kvalificeret litteraturformidling er afgørende for elevers faglige og personlige udvikling.

Skolen er det eneste sted, vi kan være sikre på, at alle børn kommer. Derfor mener vi også, at skolebibliotekerne bør være en langt tydeligere del af løsningen på den bundne opgave, det er, at styrke børn og unges læseevne, læselyst og læseglæde.

Vores udgangspunkt er, at alle børn bør have adgang til et velfungerende skolebibliotek med aktuelle bøger, inspirerende læsemiljøer og fagligt kvalificerede voksne.

Samtidig kan skolebibliotekerne spille en central rolle i den digitale dannelse, arbejdet med kildekritik og elevernes evne til at navigere i en virkelighed præget af kunstig intelligens og misinformation.

Der findes sjældent simple løsninger på komplekse problemer. Og vi har som forening ikke hele løsningen. Men vi ved, at vi er en del af den.

